

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. ŻURAWIA 4 skr. pt. 24 00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04, 29-35-69
ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41
TELEFON DYŻURNY: 21-34-34

BD/315/21/87

PRZED SPOTKANIEM W WASZYNGTONIE

Grudzień 1987 r.

Na liście spraw¹, w których świat powinien się porozumieć, pokój i redukcja zbrojeń znalazły się na pierwszym miejscu jako problemy zdecydowanie najważniejsze, wymagające jak najszybszego rozwiązania:

	X'87
- rozbrojenie, redukcja zbrojeń	52,0%
- pokój, świat bez wojen	41,0%
- likwidacja głodu, wyżywienie ludzkości	18,0%
- likwidacja broni jądrowej, zakaz doświadczeń z bronią jądrową	13,0%
- rozwiązanie, likwidacja istniejących konfliktów zbrojnych	7,0%
- ochrona środowiska, problemy ekologii	7,0%
- walka z chorobami, AIDS, nowotwory, choroby układu krążenia	6,0%
- współpraca gospodarcza, naukowa, kulturalna między krajami	4,0%
- porozumienie Wschód-Zachód, ZSRR-USA	3,5%
- pomoc krajom biednym, rozwijającym się	3,0%
- spłata kredytów, zadłużenia	2,0%
- zmniejszenie różnic między biednymi i bogatymi	2,0%

Dość powszechne jest zainteresowanie rozmowami między ZSRR a USA na temat ograniczenia zbrojeń. Blisko 3/4 społeczeństwa w większym lub mniejszym stopniu jest poinformowana o przebiegu tych rozmów, około 40% zna dokładnie aktualne uzgodnienia stron. Warto podkreślić, że w porównaniu z innymi problemami politycznymi zainteresowanie rozbrojeniem jest znacznie większe - skupia ono uwagę nawet tych, którzy na co dzień nie interesują się polityką. Niemal powszechną uwagę społeczeństwa przyciągały spotkania na "szczycie" M.Gorbaczowa i R.Reagana:

	Genewa	Reykjavik
- zainteresowani	95,0%	84,0%
- nie zainteresowani	5,0%	16,0%

Większość Polaków /70,6%/ zdecydowanie opowiada się za koniecznością istnienia równowagi sił między ZSRR a USA, połowa uważa, że taka równowaga obecnie istnieje. Intencje pokojowe zdecydowanie częściej przypisuje się stronie radzieckiej niż amerykań-

¹ Większość omawianych wyników uzyskaliśmy z sondażu pt. "Świat wokół nas" zrealizowanego w październiku '87. Wszystkie cytowane w opracowaniu dane procentowe pochodzą z badań przeprowadzonych na reprezentatywnych próbach dorosłej ludności Polski liczących standardowo 1490-1500 osób.

kańskiej, tę ostatnią obarczając odpowiedzialnością za fiasko dotychczasowych rozmów. W odpowiedzi na pytanie, któremu z wielkich mocarstw bardziej zależy na utrzymaniu i utrwalaniu pokoju i które z nich więcej uczyniło w tym kierunku, 10-krotnie częściej wskazywano na ZSRR niż USA. Poniżej prezentujemy szczegółowy rozkład odpowiedzi:

Komu bardziej zależy na utrzymaniu i utrwalaniu pokoju na świecie?

	X ⁸⁷
ZSRR	50,0%
Obydwu w takim samym stopniu	44,0%
USA	4,5%
Trudno powiedzieć	1,2%

Które z wielkich mocarstw więcej uczyniło dla utrzymania i zachowania pokoju?

	X ⁸⁷
ZSRR	60,0%
Obydwa tyle samo	33,0%
USA	5,5%
Trudno powiedzieć	1,1%

Odpowiedzialność za zerwanie rozmów w Reykjavíku ponosi:

	X ⁸⁶
- strona amerykańska	35,3%
- strona radziecka	3,9%
- obie strony	32,0%
- trudno powiedzieć	28,1%

Podobnie ocenia się wkład tych państw w uzgodnienie wstępnego porozumienia w sprawie ograniczenia rakiet średniego zasięgu w Europie - w listopadzie br. 41% badanych uznało, że w większym stopniu przyczynił się do tego ZSRR, a jedynie 4%, że USA. Prawie 70% Polaków uważa, że likwidacja tych rakiet w bardzo dużym i dużym stopniu wpłynie na wzrost bezpieczeństwa w Europie.

Na pytanie: "W jakim stopniu likwidacja w Europie rakiet średniego zasięgu i operacyjno-taktycznych przyczyni się do większego bezpieczeństwa Europy" odpowiadano następująco:

	X ⁸⁷
- w bardzo dużym	23,0 %
- dużym	45,0 %
- niewielkim	23,0 %
- żadnym	6,5 %
- trudno powiedzieć	2,5 %

Między kwietniem a październikiem 1987 roku z 30 do 40 wzrósł odsetek optymistów przekonanych o możliwości zawarcia porozumienia ZSRR - USA w sprawie pełnej likwidacji broni jądrowej.

Na pytanie: "Czy w ciągu kilku najbliższych lat dojdzie do porozumienia między ZSRR a USA w sprawie pełnej likwidacji broni jądrowej?" odpowiadano:

	X ⁸⁷	IV ⁸⁷
tak	41,5 %	29,7 %
nie	53,7 %	49,2 %
trudno powiedzieć	4,6 %	21,2 %

Można zatem powiedzieć, że u progu szczytu w Waszyngtonie optymizm Polaków wzrasta, rodzi się nadzieja na świat bez broni jądrowej. Świadczy o tym także dwukrotny /z 14 w 1986 r. do 30% obecnie/ wzrost pozytywnych ocen roku 1987 jako pomyślnego dla świata.

Dodatkowych informacji o sposobie postrzegania radzieckiej i amerykańskiej polityki międzynarodowej dostarczają oceny intencji pokojowych obydwu przywódców, ich podejścia do spraw międzynarodowych, a także osobiste odczucia i stosunek badanych do każdego z nich.

Sympatie Polaków są zdecydowanie po stronie M.Gorbaczowa. W ciągu ostatnich dwóch lat popularność M.Gorbaczowa systematycznie rośnie /53,5% sympatyków w grudniu⁸⁵, 76,2% w październiku⁸⁷/, a R.Reagana spada /29% deklarujących brak sympatii w grudniu⁸⁵, 43,2 obecnie/ - tabela 1.

Tabela 1

w procentach

Stosunek badanych do obu przywódców	Deklarujący swój stosunek według terminów badań			
	X '87	VIII '87	X '86	XII '85
Sympatia				
Gorbaczow	76,2	67,2	54,2	53,5
Reagan	26,4	20,8	24,3	31,4
Antypatia				
Gorbaczow	6,3	6,4	8,5	7,8
Reagan	43,2	38,2	31,8	28,8

W bezpośrednim porównaniu zachowań i intencji obu przywódców znacznie korzystniej postrzegany jest Gorbaczow. Nie tylko zdecydowanie częściej M.Gorbaczowowi niż R.Reaganowi przypisuje się pokojowe intencje, ale też za bardziej przekonujące uważa się jego podejście do spraw międzynarodowych. Jest on także, zdaniem badanych, politykiem znacznie bardziej godnym zaufania i elastycznym w rokowaniach rozbrojeniowych. A oto szczególne dane na ten temat:

Na zachowaniu pokoju na świecie bardziej zależy:

XII '85

<i>M. Gorbaczowowi</i>	42,4%
<i>R. Reaganowi</i>	2,3%
<i>obu w równym stopniu</i>	25,5%
<i>żadnemu z nich</i>	12,0%
<i>trudno powiedzieć</i>	17,7%

Podejście obu przywódców do spraw międzynarodowych oceniono następująco:

XII '85

<i>bardziej przekonujące jest podejście</i>	
- <i>M. Gorbaczowa</i>	35,6%
- <i>R. Reagana</i>	5,3%
<i>podejścia obu są równie przekonujące</i>	18,2%
<i>podejście żadnego z nich nie jest przekonujące</i>	16,6%
<i>trudno powiedzieć</i>	24,1%

Tabela 2

w procentach

Cechy	Wskazania badanych w VIII 87			
	raczej Gorbaczow	raczej Reagan	obaj w jednakowym stopniu	trudno powiedzieć
Ma uczciwe zamiary, intencje	53	7	37	3
Jest elastyczny w rokovaniach rozbrojeniowych	53	9	34	3
Umie się dobrze prezentować	21	21	55	3
Jest godny zaufania	55	7	34	3